

עפ"ת 62829/05/17 - אקרם אבו צהיבאן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 62829-05-17 אבו צהיבאן אקרם נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט ערן קוטון

אקרם אבו צהיבאן

מדינת ישראל

מבקש

נגד

משיבה

החלטה

1. המבקש הועמד לדין בבית משפט השלום לתעבורה בחדרה (להלן: "בית משפט קמא") בגין עבירה של נהיגה בשכרות, לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "פקודת התעבורה"), ותקנה 169ב לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

2. על פי כתב האישום שהונח לפני בית משפט קמא, בתאריך 22.1.16 בשעה 23:57, בכביש מס' 4 נהג המבקש ברכב פרטי בהיותו שיכור, בכך שבדגימת אוויר נשוף שלו נמצא כי ריכוז האלכוהול בליטר אחד של אוויר נשוף הוא 315 מיקרוגרם, במידה העולה על המידה הקבועה.

3. לכתב האישום צורף מסמך הנושא את הכותרת "הזמנה לדין וכתב אישום".

האמור במסמך דומה לאמור בכתב האישום. במסמך נרשם בכתב יד כי המבקש הוזמן להתייצב בתאריך 01.11.16 בשעה 15:00 בבית משפט השלום לתעבורה בחדרה. בתחתיתו צוין בסמוך לכותרת "אישור מסירה": "הנני מאשר/ת קבלת ההודעה בתאריך 23/01/16 ומשמאל מתנוססת חתימת המבקש".

4. בתאריך 1.11.16 התקיים דיון בבית משפט קמא אליו לא התייצב המבקש.

כיון שהמבקש הוזמן כדין אך לא התייצב ולא השיב בכתב לכתב האישום, ראה בכך בית משפט קמא "הודאה בעובדות הנטענות בכתב האישום". בהמשך הרשיע בית משפט קמא את המבקש במיוחס לו וגזר עליו את העונש כדלקמן: פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שנתיים; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של ששה חודשים וזאת על תנאי למשך שלוש שנים; קנס בסך 2,000 ₪ או עשרה ימי מאסר, לתשלום תוך תשעים יום.

5. בתאריך 24.3.17 הגיש המבקש לבית משפט קמא בקשה לביטול פסק הדין ועיכוב ביצועו.

בבקשתו טען המבקש כי לא קיבל כל הזמנה לדין מהשוטר ואף לא קיבל הודעה נוספת על הדיון. נטען כי במעמד השימוע על הפסילה המנהלית אמר המבקש לקצין כי לא קיבל זימון לדיון והמסמכים נותרו בידי השוטר. עם תום השימוע נאמר למבקש כי הזמנה תישלח אליו בדואר. המבקש המתין לזימון לדיון אך זה לא הגיע. לאחר בירור במשרד התחבורה לצורך חידוש רישיון הנהיגה נמסר למבקש "כי לו תיק בו הינו נדרש להמציא אישור הפקדה". בירור במזכירות בית משפט קמא העלה כי המבקש נדון בהעדרו. המבקש חיכה ליומו בבית המשפט. לגישתו, נגרם לו עיוות דין ו"קיימים פגמים ראיתיים רבים השומטים את הקרקע מהאישום". בדיקת המאפיינים שביצע הינה תקינה לחלוטין, המבקש שיתף פעולה באופן מלא בביצוע מלוא הבדיקות, נטען כי "היו בעיות זמנים רבות וכן בעיית השגחה". לכן, כך נטען, יש לתת למבקש את יומו בבית המשפט.

בית משפט קמא אף לא שמע את טיעוני המבקש לעונש המבוססים על מצבו האישי, הכלכלי והמשפחתי. עוד נטען כי "הדו"ח שולם זה מכבר" ואף סוגיה זו לא הובאה במניין שיקוליו של בית משפט קמא.

לסיום נטען כי הנסיבות מצדיקות את "פתיחת שערי ביהמ"ש בפניו ולו מחובת הצדק הטבעי".

6. בתאריך 26.3.17 דחה בית משפט קמא את הבקשה.

בית משפט קמא ציין בהחלטתו: "המבקש הוזמן לשיבת ההקראה כדין, לא התייצב ונשפט בהעדר. טענת המבקש ביחס לסיבת אי התייצבותו, מנוגדת לנתונים המצויים בתיק ואינה נתמכת באסמכתאות כלשהן. בניגוד לנטען, הדו"ח נמסר למבקש במעמד ביצועה עבירה והוא אף חתם עליו. טענת ההגנה המועלית הנה כללית בלבד ואין זה ממש. הענישה אשר הוטלה אינה חורגת ממתחם העונש ההולם ועל כן, אני מורה על דחיית הבקשה".

7. המבקש מיאן להשלים עם החלטת בית משפט קמא ובתאריך 29.5.17, לאחר חלוף למעלה מחודשים, הגיש "הודעת ערעור".

בהודעת הערעור חזר המבקש על נימוקי הבקשה שהוגשה לבית משפט קמא והוסיף והפנה אל סעיפי חקיקה רלוונטיים ואל פסיקה אשר יש בה לדעתו לתמוך בטיעונו. כן נטען כי בית משפט קמא לא בחן לעומק את אישור המסירה ואת מהות הביטול המבוקש. לגישת המערער אף לא נשקלה טענתו בדבר עיוות דין שנגרם לו עת עונשו נגזר בהיעדרו מבלי שנבחנו נסיבותיו האישיות.

בית המשפט של ערעור התבקש בשולי הודעת הערעור ל"הורות על ביטול החלטת בית משפט קמא מתאריך 26.3.17, על ביטול גזר הדין שניתן בתאריך 1.11.16 ועל החזרת התיק לבית משפט קמא "לצורך ביצוע ההסבה, כמבוקש". זאת למרות שבסעיף 16 להודעת הערעור נטען כי הערעור מוגש גם על הכרעת הדין ולבית משפט קמא לא הוגשה בקשת הסבה.

8. כיון שהודעת הערעור הוגשה לאחר למעלה מחודשים התבקש המבקש להבהיר אם הוא מבקש להאריך את המועד להגשת הערעור. ככל שכך הדבר, נקבע כי עליו להגיש בקשה מתאימה ולצרף אליה את תגובת המשיבה. המבקש התמהמה קמעא בהגשת הבקשה, אך בסופו של יום הגיש בקשה

להארכת מועד להגשת ערעור ולאחר מספר ימים אף הוגשה תגובת המשיבה.

9. בבקשתו טען המבקש כי החלטת בית משפט קמא הועברה לצדדים ימים ספורים בטרם הגשת הודעת הערעור. כן נטען כי חברת השליחויות עמה עובד ב"כ המבקש ניתבה את הודעת הערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת חלף הגשתה לבית המשפט המחוזי בחיפה. אין להעניש את המערער על מחדלו של צד שלישי. עוד נטען כי סיכויי ההגנה והסיכויים לקבלת הערעור הם גבוהים.

10. בתגובתה התנגדה המשיבה לקבלת הבקשה ולהארכת המועד להגשת הערעור. נטען כי הסמכות להארכת המועד להגשת הערעור מותנית בקיום טעם ממשי המניח את הדעת. הטענה לסיבה הטכנית הנטענת בבקשה לא גובתה בראיות. אף הבקשה שהוגשה לבית משפט קמא הוגשה באיחור ניכר מבלי שהובהר כיצד נוצר העיכוב. טענותיו של המבקש בבקשתו לבית משפט קמא לא גובו אף הן באסמכתאות. עוד הודגש כי בית משפט קמא לא דחה את הבקשה על הסף אלא דן בה ודחה אותה לגופה. אף אם ניתן היה לקבל את הטענה לפיה ההזמנה לדיון לא נמסרה לידי המבקש כי אז היה עליו לעשות לבירור מועד הדיון, בפרט בחלוף למעלה משנה ממועד ביצוע העבירה. הוזכר כי המבקש לא ביסס את טענתו בדבר עיוות דין וטענתו בדבר הגנה סבירה נטענה בעלמא. אף העונש שנגזר על המבקש אינו מחמיר שכן מדובר בפסילת מינימום הקבועה בדיון.

11. בחנתי את הנתונים שלפני ושקלתי ענייניו של המבקש.

נפסק בבש"א 5636/06 נשר נ' גפן (23.8.06) -

"[...] הכלל הינו כי על בעל דין לקיים את המועדים הקבועים בדיון. כלל זה מושתת על עקרון סופיות הדיון והצורך בהצבת גבול להתמשכות ההליכים; הציפייה של הצד שכנגד שלא להיות מוטרד לאורך זמן רב בנוגע לפסק-דין בו זכה; האינטרס של בעלי הדיון ושל הציבור בכללותו לחיזוק היציבות, היעילות והוודאות המשפטית; וכן השאיפה להימנע מקשיים הכרוכים בניהול דיון בערעור או בבקשת רשות ערעור שהוגשו באיחור".

12. סעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 מאפשר לבית המשפט להתיר הגשת ערעור לאחר שעברו התקופות האמורות בסעיפים 199 ו-200 לאותו חוק. עת עסקין בהליך פלילי אין צורך בהוכחת קיומו של "טעם מיוחד", אך ארכה לא תינתן על דרך שגרה.

13. לעניין השיקולים המנחים את בית המשפט בבואו לדון בבקשה להארכת מועד להגשת ערעור פלילי, ראוי לפנות לנאמר מפי בית המשפט העליון בע"פ 4946/07 מקלדה נ' מדינת ישראל (19.2.09) -

"בעוד שבדין האזרחי קיימת דרישה ל"טעמים מיוחדים שיירשמו" על מנת להצדיק הארכת מועד להגשת ערעור (ראו סעיף 528 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984), אין בנמצא דרישה מקבילה בדיון הפלילי (ראו סעיף 201 לחסד"פ), ולבית המשפט מוקנה שיקול דעת רחב בהחליטו בסוגיה. ברם, חרף

הנטייה שלא להחמיר עם נאשמים המתעכבים בהגשת ערעור, אין לראות בסדר הדין הפלילי משום "המלצה" או "רשות", וגם כשעסקינן בפלילים, אין מקום להיעתר לבקשות להארכת מועד חדשות לבקרים באופן שיביא לזילות הוראות החוק ולפגיעה באינטרס של הצד שכנגד וביכולתו של בית המשפט לפעול ביעילות. תחת זאת, יש לבצע איזון בין שיקולי מדיניות כלליים כמו גם בין שיקולים ואינטרסים המשתנים על פי נסיבותיו של כל מקרה ומקרה [...] במסגרת השיקולים הכלליים יש לתת את הדעת לתכליתו של ההליך הפלילי להביא לחקר האמת ולמנוע מצב שבו תוצאת פסק הדין נקבעת בשל מחדל פרוצדוראלי. כן, יש לתת את הדעת לזכותו של הפרט המערער שלא להיות מורשע ומוענש על לא עוול בכפו. מן הצד השני, יש לתת את הדעת לאינטרס של הצד שכנגד להמשיך הלאה ולהניח שהעניין הסתיים בחלוף המועד הקבוע בחוק, אף כשהצד שכנגד הינו המדינה - גם אם במידה פחותה; לצורך להציב גבול להימשכותם של הליכים; לאינטרס בדבר סופיות הדיון; לאינטרס בדבר יציבות המשפט; ולאינטרס בדבר ניהול אפקטיבי של המערכת השיפוטית בדרך שתמנע יצירת אנדרלמוסיה ופגיעה בשירות הניתן לציבור בבתי המשפט של ערעור [...] במסגרת השיקולים הפרטניים הנבחנו יש להתייחס, בין השאר, לטעמים שבעטיים הוגש הערעור באיחור; לפרק הזמן שחלף למן המועד האחרון להגשת הערעור הקבוע בחוק; לשאלת היותו של המערער מיוצג על-ידי עורך דין וכן לסיכויים הלכאוריים שהערעור שבכוונתו להגיש אמנם יתקבל [...]"

כן נפסק בגדרי בש"פ 5988/06 נגר נ' מדינת ישראל (25.7.06) -

"אין ליתן אורכה להגשת ערעור או בקשת רשות ערעור בפלילים, אלא בהתקיים טעם ממשי המניח את הדעת".

14. כמפורט מעלה טען המבקש, בניגוד למסמך המצוי בתיק בית משפט קמא, כי ההזמנה לדין לא נמסרה לידיו, הגם שלא התכחש לחתימתו עליה. המבקש תיאר השתלשלות אירועים במהלך שימוע שנערך לו עקב ביצוע העבירה. המבקש לא צירף כל מסמך או ראיה להוכחת טענותיו. המבקש אף לא טען כי לא ביצע את העבירה שיוחסה לו בכתב האישום ולא טען כי לא שתה משקה אלכוהולי או כי לא נהג בהיותו שיכור בסמוך לשעת חצות.

טענותיו של המבקש בדבר פגמים ראייתיים רבים, בדיקת מאפיינים תקינה, בעיות זמנים רבות ובעיית השגחה, נטענו בעלמא ללא כל ראיה לתמיכה בהן.

בנוסף לא הוברר אימתי נודע למבקש על פסק הדין שניתן בהעדרו, ומדוע לא עשה דבר לברר באיזה מועד מתקיים משפטו, הגם שהיה ער לכך שנבדק בידי שוטר במועד האירוע מושא האישום ולטענתו אף נערך בעניין שימוע.

15. יתירה מכך, גם לאחר הגשת הבקשה ולמרות שניתנה החלטה בסמוך לה, לא עשה המבקש לבירור החלטת בית משפט קמא. לא הוברר בבקשתו הנוכחית אימתי נודע לו על החלטת בית משפט קמא שניתנה בתאריך 26.3.17. טענות המבקש בדבר רשלנותו של צד שלישי (חברת השליחויות) אף הן לא גובו בראיה כלשהי.

16. בהינתן האמור עד כה, סבורני כי לא נמסרה סיבה מספקת, ודאי שלא הונח טעם ממשי המניח את הדעת, להגשת הודעת הערעור באיחור. מקל וחומר לא נמצאה עילה לאי הגשת בקשה להארכת המועד להגשת הערעור כבר בשלב הראשוני.

17. למרות האמור לעיל, מצאתי אף לבחון את סיכויי הערעור.

המבקש נדון בהעדרו בגין עבירה של נהיגה בשכרות. בבקשתו שהוגשה לבית משפט קמא לא נמצאה עילה מבוררת אשר הצדיקה את העדרו של המבקש מן הדיון אליו זומן כדין. המבקש אף לא הניח תשתית מספקת לטענה לפיה נגרם לו עיוות דין עת נשפט בהעדרו.

18. אפנה לדברים שנפסקו בגדרי רע"פ 6543/16 נווה נ' מדינת ישראל (31.8.16) -

"תכליתו של סעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי, היא יעול ההליך הפלילי בעבירות קלות, עולה כבר מכותרתו, שהינה "סדרי דין מיוחדים בעבירות קלות". כפי שציין המשנה לנשיא ת' אור ברע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל (2.10.2003): "ניתנת במסגרת אפשרות לנאשם, אם הוא בוחר בכך, שלא להיות נוכח בעת הדיון כך שזה יתנהל בהיעדרו. הדיון קובע שבמקרה כזה יראוהו כמודה בכל העובדות אשר בכתב-האישום, משמע: על הנאשם לדעת שאי-התייצבות כמוה כהודאה. מרבית עבירות התנועה הן קלות, ואם הנאשם אינו חולק על אשמתו בעבירה המיוחסת לו, והוא מוכן להותיר לבית-המשפט להרשיעו ולגזור את דינו שלא בנוכחותו, רשאי בית-המשפט לעשות כן. מכך מפיקים תועלת הן הנאשם הן המערכת השיפוטית והציבור: הנאשם מצדו אינו נדרש לבטל את עיסוקיו כדי ליטול חלק בדיון. מנקודת מבטם של המערכת השיפוטית והציבור, הדיון הוא קצר, ואי-התייצבות הנאשם אינה מביאה לדחיית הדיון, וכך נחסך זמן שיפוטי. סעיף 240 לחוק מיועד גם למנוע מצבים שבהם יוכל נאשם לסכל את ההליך או לעכבו באמצעות אי-התייצבותו בתחילת המשפט או בהמשכו. בשני המקרים רואים בנאשם כמודה בעובדות של כתב-האישום, וניתן לדון בעניינו שלא בנוכחותו ולגזור את דינו".

לא נעלמה מעיני המחוקק הפגיעה המסויימת בזכותו של הנאשם לנהל את הגנתו, בעקבות ההסדר המתואר לעיל, ומשכך מורה סעיף 240(א)(3) על שני "מנגנוני איזון", שמטרתם צמצומה של אותה פגיעה. זאת, באמצעות ההוראה כי ההסדר האמור יופעל רק כאשר סבור בית המשפט כי "לא יהיה בשפיטתו משום עיוות דין לנאשם", והסייג לפיו בית המשפט "לא יטיל עליו עונש מאסר".

כן אפנה לדבריו של בית המשפט בעפ"ת (מחוזי חיפה) 54401-01-17 ידעי נ' מדינת ישראל (15.2.17) -

"ב"כ המערער סמך יהבו על עילת "עיוות הדין" וטען בפניי ארוכות לגבי עיוות הדין שייגרם למערער באם תיוותר הכרעת הדין על כנה. טענה זו מעוררת קושי שכן משמעה שכל אימת שבפי נאשם טענת הגנה ראויה, יקים הדבר עילה לביטול גזר הדין שניתן נגדו בהעדר התייצבות. יפים לעניין זה דברי כב' השופט א' שיף בע"פ (חי') 2119/02 כהן נ' מדינת ישראל (14.4.2002) בציינו כי: "... אין זה סביר להניח כי בכל מקרה שבו תיטען טענה כי למערער הגנה טובה לגופו של ענין, תינתן לו, תוך שימוש בטענה של 'עיוות הדין' הזכות לגרום לביטולו של פסק הדין המרשיע. פרשנות כזו משמעותה כי אף שהמחוקק ראה נאשם כזה כמודה בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום, מאפשר לו בית המשפט

באמצעות דיון מקיף בראיות לחזור בו למעשה מהודאתו. פרשנות כזו היתה מסכלת את מטרת המחוקק שכן משמעותה היא שכל מי שאפשר שיש לו הגנה טובה, יכול שלא להופיע לישיבות בית המשפט ומאוחר יותר, לאחר הרשעתו, יוכל לגרום לביטולו של פסק הדין המרשיע. שונה המצב, במקרים בהם על פניו נראה כי הנאשם הגנה טובה. למשל כשכתב האישום אינו מגלה עבירה או כשמדובר השוטר עולה כי הנאשם לא עבר כל עבירה. במקרים כאלה אפשר שתתקבל טענת עיוות הדין שתביא לביטול ההרשעה ולקיומו של הדין מחדש".

בענייננו, אפשר ועומדת למערער טענה טובה לגוף העניין, אך ספק אם הותרת הרשעתו על כנה, חרף אותה טענה, מגעת כדי עיוות דין".

ראו לעניין זה גם: רע"פ 3313/17 עאסלה נ' מדינת ישראל (27.4.17).

19. בדוננו, טענות המבקש לעיוות דין נטענו בעלמא ככל שמדובר בביצוע העבירה הנטענת. בשולי הודעת הערעור אף לא חזר המבקש על בקשתו לבטל את הכרעת הדין. משכך אין לסבור כי המבקש הורשע ונענש "על לא עוול בכפו".

20. אשר לעונש שנגזר על המערער לא רק שאינו חורג לחומרא ממדיניות הענישה הנהוגה אלא שמדובר אף בעונש העושה חסד עם המבקש.

21. על פי סעיף 39א לפקודת התעבורה "הורשע אדם על עבירה כאמור בסעיף 62(3), דינו - בנוסף לכל עונש אחר - פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משנתיים, ואם כבר הורשע על עבירה זו בשנה שקדמה לאותה עבירה - פסילה לתקופה שלא תפחת מארבע שנים; אולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר".

אם כן, עבירת נהיגה בשכרות אוצרת בחובה אף עונש פסילת לתקופה מינימאלית בת שנתיים ימים. בגזר דינו לא חרג בית משפט קמא לחומרא מפסילת המינימום, ואף העונשים הנלווים לפסילה הנזכרת אינם מצויים ברף חומרה גבוהה.

22. על יסוד כל האמור לעיל לא מצאתי כי יש הצדקה לשנות את החלטתו של בית משפט קמא, ואין לקבוע כי נפל בה פגם. כן אבהיר כי סיכויי הערעור אינם גבוהים, לשון המעטה.

משכך אין מקום לקבל את הבקשה. אני סבור כי יש מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא שניתנה בתאריך 26.3.17 ובפסק דינו שניתן בתאריך 1.11.16.

המזכירות תשלח החלטתי לצדדים

ניתנה היום, כ"ו סיוון תשע"ז, 20 יוני 2017, בהעדר הצדדים.